

VIỆT CHUONG
NGUYỄN VIỆT TIẾN

NGHỆ THUẬT NUÔI VÀ HUẤN LUYỆN Nhông nói

NHÀ XUẤT BẢN
MỸ THUẬT

cmv 2667

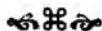
VIỆT CHƯƠNG
NGUYỄN VIỆT TIẾN

NGHỆ THUẬT NUÔI CHIM

BÍ QUYẾT NUÔI VÀ HUẤN LUYỆN
NHÔNG NÔI

NHÀ XUẤT BẢN MỸ THUẬT

LỜI TỰA

Thưa Quý Độc giả,

Đầu năm 1997, thể theo lời yêu cầu của đa số độc giả, chúng tôi đã cho xuất bản cuốn sách “BÍ QUYẾT NUÔI VÀ HUẤN LUYỆN CHIM BIẾT NÓI”, và sách này sau đó đã được tái bản nhiều lần, nhưng xem ra vẫn chưa đáp ứng đủ nhu cầu của độc giả bốn phương.

Gần đây, tác giả và nhà Xuất Bản lại nhận được rất nhiều thư của độc giả, đa số là độc giả lớn tuổi, những vị đã về hưu, yêu cầu... viết kỹ hơn về con Nhông. Quý vị độc giả ấy cho rằng với một con chim quý giá có “trí tuệ” như vậy mà chỉ giới thiệu có... mười tám trang sách thì chắc là chưa đầy đủ lắm.

Quả thật, trong cuốn “BÍ QUYẾT NUÔI VÀ HUẤN LUYỆN CHIM BIẾT NÓI”, chúng tôi đã viết đến bốn giống chim có khả năng nhái được tiếng người, đó là Nhông - Sáo - Cường và chim Két (Vẹt). Vì vậy, chúng tôi không thể làm bài lòng quý vị, vốn muốn có trong tay những tài liệu

Bí quyết nuôi và huấn luyện nhông nói

---

cần và đủ để nuôi Nhông có kết quả như ý bạn.

Để làm vừa lòng quý vị, chúng tôi xin giới thiệu cuốn “BÍ QUYẾT NUÔI VÀ HUẤN LUYỆN CHIM NHÔNG”, với tài liệu không những đầy đủ mà còn mới mẻ nữa, hy vọng sẽ được quý độc giả hài lòng hơn.

Nuôi chim nhât được giọng người vốn là thú vui của tất cả mọi người, mọi giới, mọi lứa tuổi, nhưng phải nói là phù hợp nhất đối với người già lão. Nếu trong tay có được con Nhông “nói” sõi giọng người với nhiều câu có ý nghĩa, lại do chính mình bỏ công sức ra thuần hóa và huấn luyện thì còn gì sung sướng hơn, quý hóa hơn, có thể giúp mình vui sống và kéo dài được tuổi thọ, như lời Bác Lê Dũng, nguyên Giám đốc Bệnh viện Quảng Ngãi đã viết cho chúng tôi...

Trân trọng,
NXB MỸ THUẬT
và Tác giả VIỆT CHƯƠNG

NHÔNG:
CON CHIM CÓ KHẢ NĂNG KỲ DIỆU...

Chim Nhông là chim hót thuộc họ chim “Sáo Đá” được nhà Điều học Linnaeus xếp chúng vào họ Religiosa (*Gracula religiosa*), và tên khoa học của Nhông là Sturnidae.

Tại nước ta, con Nhông có nhiều tên, mặc dầu thường gặp chỉ có một giống *Gracula religiosa intermedia*, nhưng mang nhiều tên khác nhau: miền Nam thì gọi là Nhông, miền Bắc thì kêu là Yểng, chữ Hán viết là Liễu Ca, hay Tần Cát Liễu.

Ông bà mình đã biết nuôi và dạy cho Nhông “nói” được giọng người từ chục thế kỷ trước rồi, nhưng với thế giới thì mãi sau thế chiến thứ hai (1939 - 1945), giống chim này mới được giới thiệu rộng rãi trên thị trường thế giới!

Tại nước ta, thời trước, Nhông là loài chim quý được các ông Hoàng bà Chúa yêu thích nhất. Đây là loại chim vương giả, được sống trong lầu son gác tía, được các quan Thị trong triều chăm sóc đàng hoàng. Mãi về sau này, Nhông mới được xem là con chim của giới bình dân... Trong khi đó, theo nhà Điểu học Jerdon, tác giả sách “Các Loài Chim Ấn Độ” xuất bản năm 1862 thì giống Nhông *Acridotheres tristis* được coi như là thiêng liêng đối với thần Hin du: Ram Deo...

Hiện nay, trên thế giới có nhiều giống Nhông, nhưng không phải giống nào cũng có khả năng kỳ diệu nhái được giọng người tài tình cả. Có giống “nói” sõi, nhưng có giống cả đời chỉ biết hót giọng rừng của nó mà thôi.

Thật khó biết được một cách chính xác là giống

Nhông mà ta hiện có xuất xứ từ đâu. Có thể là từ Ấn Độ hay từ một vùng nào khác ở Đông Nam Á Châu (?). Chỉ biết, tại nước ta, từ Bắc chí Nam đều có Nhông sinh sống, nhưng đặc biệt không phải tỉnh nào cũng có mà... chúng sống theo vùng. Đó là những nơi có địa thế và khí hậu thích hợp với chúng.

Ở miền Bắc, Nhông sống nhiều ở tỉnh Lạng Sơn và các vùng phụ cận. Tại miền Trung, Nhông sống với số lượng khá nhiều tại Kế Bàng tỉnh Quảng Bình, nơi có nhiều núi đá vôi và rừng nguyên sinh bạt ngàn. Còn ở miền Nam thì tại các khu rừng Bình Long, Phước Long, Chơn Thành, Lộc Ninh, Bù Đăng, Bù Đốp... được coi là nơi đặc địa của Nhông. Chúng tập trung sinh sôi nảy nở nhiều nhất...

Vào mùa sinh sản của Nhông, từ đầu mùa mưa, vào cuối tháng ba đầu tháng tư Âm lịch, những người sống với nghề săn bắt chim, tìm đến những vùng vừa kể để tìm ổ Nhông con.. Vì nuôi Nhông để dạy “nói” ai cũng phải nuôi Nhông con, thứ chưa “giập bông cứt” mới dễ tập luyện, để thuần hóa, và những con nhông như vậy mau biết “nói” sớm..

Cái thú nuôi chim Nhông là vừa để làm chim kiểng mà cũng để khai thác tài nghệ bắt chước giọng tài tình của nó để tạo cơ hội giải trí cho mình.

Nhông của ta có khả năng biết “nói” giỏi, nhưng nếu ta không biết cách nuôi dưỡng và tập luyện đúng phương pháp thì vẫn có thể suốt đời... nó không nói được một câu nào! Bằng chứng là có nhiều người hể nuôi là thất bại: con chim vẫn sống phởn phơ, mập mạp, nhưng khi mở miệng là chỉ hét toáng lên hoặc nói gió với giọng rưng, chứ không biết lập lại những câu mà chủ nuôi đã dạy cho nó!

Việc chăn nuôi thất bại này suy cho cùng là tại chủ nuôi không nắm vững phương pháp luyện tập, chứ không phải “tội” ở con chim.

Xin quý vị hãy làm những việc sau đây:

– Bắt về nuôi từ khi Nhông còn nằm trong tổ, hoặc khoảng một tháng tuổi.

– Khi Nhông tự biết tìm lấy thức ăn nước uống thì nhốt riêng mỗi con một lồng để tập cho nó vào nề

nếp.

– Chủ nuôi nên tạo nhiều cơ hội để gắn gũi bên chim, tạo mối quan hệ tốt đẹp giữa chim và chủ nuôi.

– Khi chim được năm sáu tháng tuổi, bắt đầu “nói gió”, tức là hót giọng rưng thì ta bắt đầu tập luyện cho nói nhái giọng người...

Chúng tôi sẽ đề cập kỹ vấn đề này vào những phần sau. Bây giờ xin trở lại phần tài nghệ của con Nhồng.

Nhồng là con chim có khả năng bắt chước được giọng người một cách tài tình, chính xác thật đáng khâm phục. Người và người nhái giọng của nhau còn có khi thua. Bằng chứng là người dạy cho chim “nói” là người Nam hay người Bắc, người xứ Quảng hay xứ Nghệ, đàn bà hay đàn ông, trẻ con hay người lớn, hễ nói giọng gì là con chim có đủ khả năng lập lại đúng y giọng đó không sai mảy may.

Thật ra, trên đời cũng có nhiều giống chim biết

“nói” như Két, Sáo, Cường, thậm chí cả chim Qua, nhưng không có giống nào bắt chước giọng nói tài tình chính xác được như con Nhông.

Đã thế Nhông còn có khả năng lập lại những câu tương đối dài đến bốn năm tiếng, chứ không hạn định chỉ vài ba tiếng như Sáo và Cường. Vì vậy, đây là con chim được xếp hàng đầu các giống chim biết nói trên thế giới, vào thời nào và bất cứ đâu cũng được nhiều người chọn nuôi.

Tuy nhiên không phải con Nhông nào cũng có tài nghệ xuất sắc như nhau cả, vì giống này cũng có con khôn con dại; cũng có con mau mồm mau miệng, nhưng cũng có con “nói năng chậm lụt” không ra gì. Điều này thì chỉ do hên xui may rủi, chứ không ai tài nào biết trước mà chọn lựa được.

Do tuổi thọ của giống Nhông ngắn ngủi, con nào sống thọ lắm cũng chỉ kéo dài được tám năm. Bốn năm đầu chim siêng học “nói”, học được câu gì nhớ được câu đó, còn những năm cuối đời thì tiếp thu kém cỏi, và ngay những câu đã học nó cũng quên dần... Âu